

Voss herad

2. tertial 2022 og budsjett 2023

Heradsstyret 20. oktober 2022

v/ Liv Myklebust, Ingvild Bogetvedt og Nils Petter Bere

VOS2

bygd for sterke opplevinger

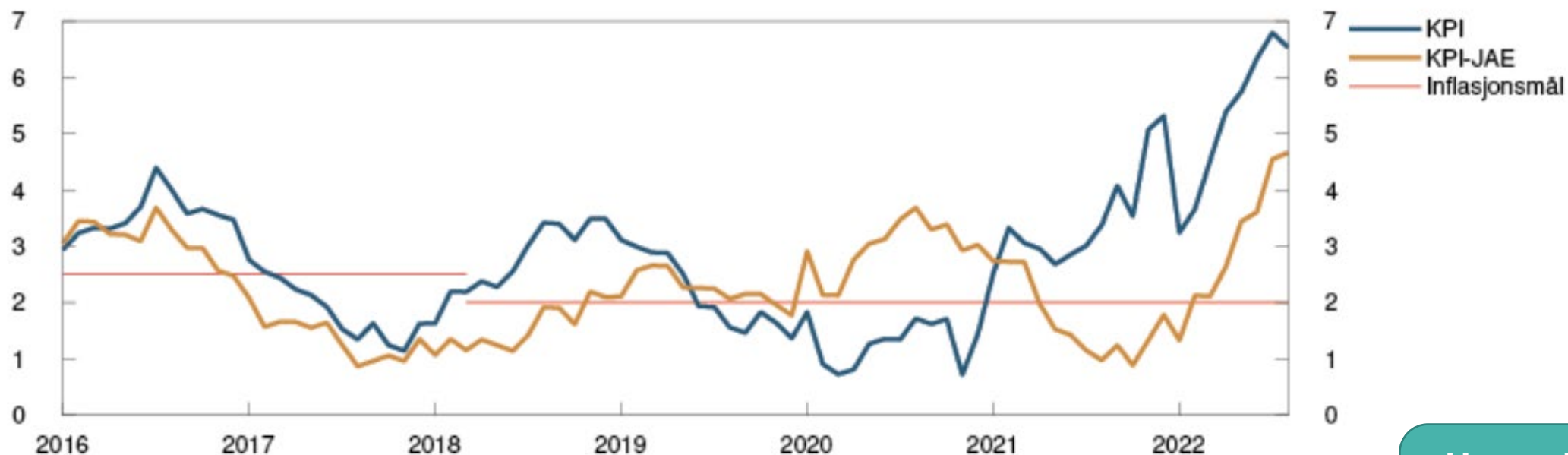
Voss herad

2. tertial 2022

Gjennomgang av økonomistatus etter 31.08.22, v/Ingvild Bogetvedt

VOS2
bygd for alle

Økonomistatus etter 2. tertial 2022

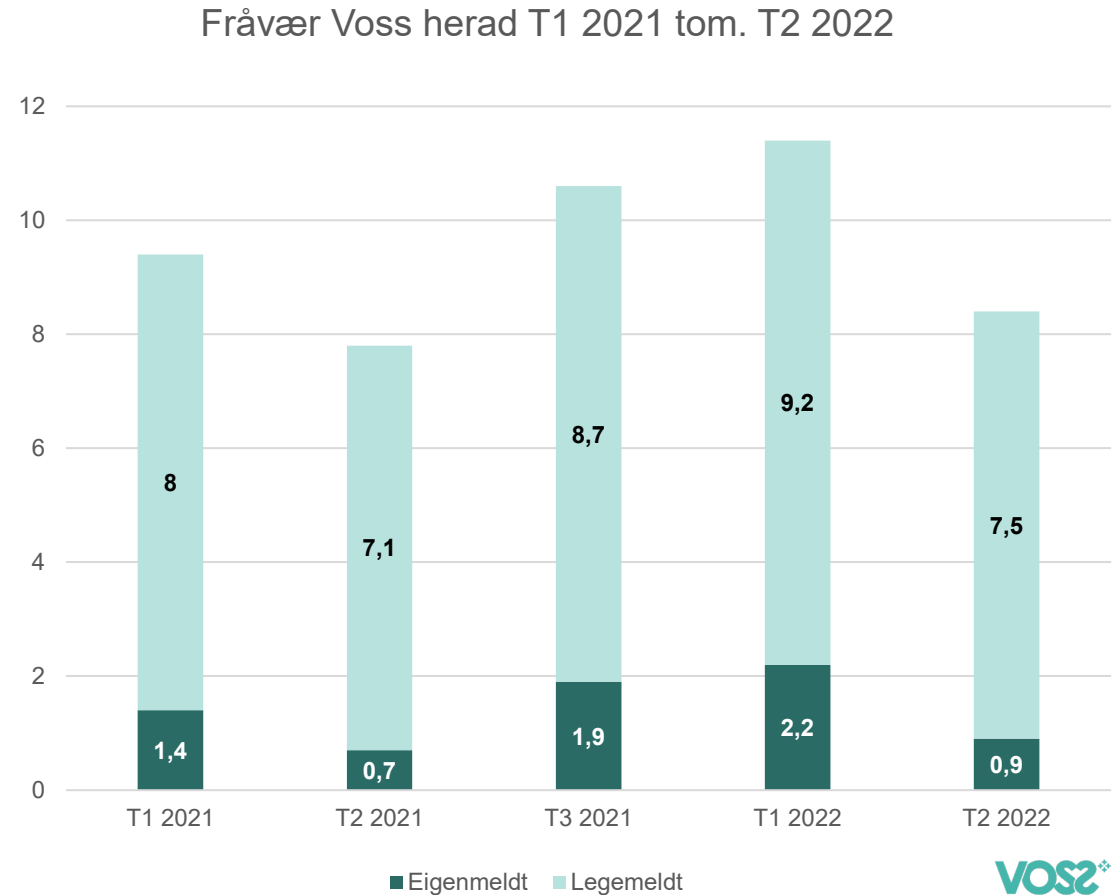

Kilde: Statistisk sentralbyrå

- Høg prisvekst
- Høge straumprisar
- Krigen i Ukraina

Økonomistatus etter 2. tertial 2022

- Avvik etter 2. tertial ligg på omtrent -33 mill. kr
- Forbruk på omtrent 75% av totalbudsjett
- Utgifter relatert til korona = omtrent 33 mill. kr totalt etter 2. tertial
- Forventa auke i utgifter og inntekter til aktivitetar i samband med Ukrainakrisa
- Revidert nasjonalbudsjett
 - Auke i skatt, og reduksjon i rammetilskot
 - Samla pris- og kostnadsvekst er auka frå 3,7% til 5,3%, men ikkje lagt opp til kompensasjon

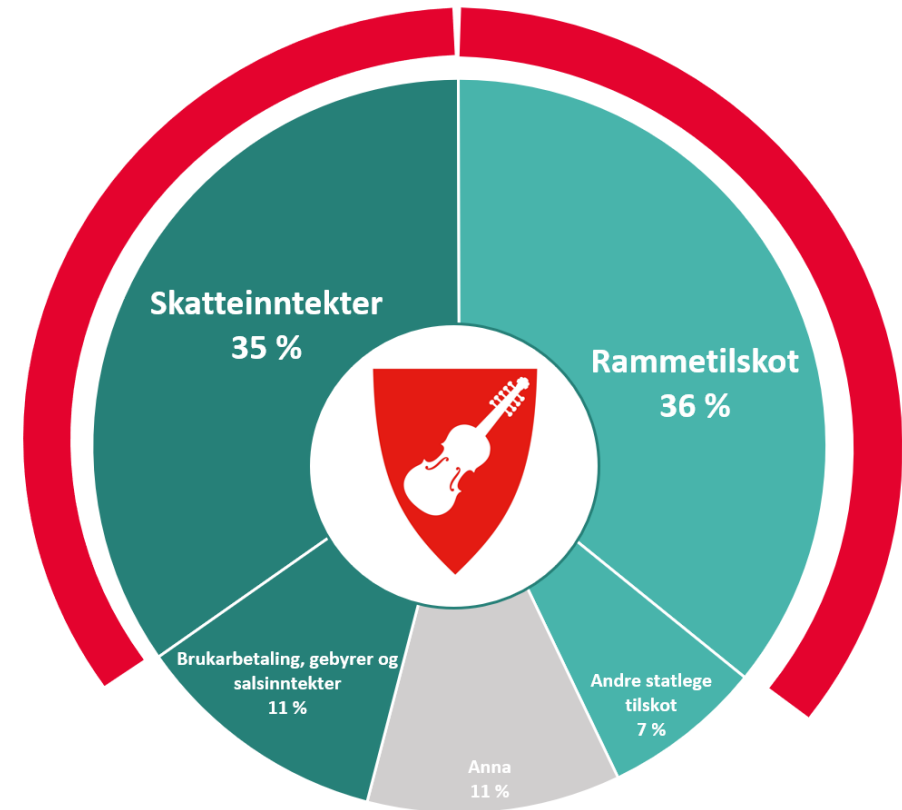
Driftsutgifter – prognose etter 31.08.22

- Brann og ulukkesvern
 - Justert vaktgodtgjersle, meirutgifter til 110 sentralen
- Grunnskule
 - Auke i ressursbehov (spesialundervisning/1 til 1), bortfall av refusjonar, lågare inntekter frå SFO
- Barnehage
 - Tilskot til private barnehagar, styrkt barnehagetilbod og lågare foreldrebetaling
- Barne- og familieteneste
 - Bortfall av inntektsgrunnlag og meirforbruk i EM-tiltaket, auke i husleige
- Sosialteneste
 - Auke i utbetalingar økonomisk sosialhjelp og auke i husleige

Tenesteområde	Forventa meirforbruk (31.12.22)
Brann og ulukkesvern	600 000
Grunnskule	5 714 000
Barnehage	4 163 000
Barne- og familieteneste	4 905 000
Sosialteneste	3 274 000
SUM	18 656 000

Sentrale inntekter – prognose etter 31.08.22

- Frie inntekter
 - Auke i skatteinntekter, 28,9 mill. kr ↑
 - Auke i inntektsutjamning, 15 mill. kr ↑
 - Reduksjon i rammetilskot, 26 mill. kr ↓
- Sal av konsesjonskraft
 - 27 mill.kr etter 1. tertial, ytterlegare 34 mill. kr etter 2. tertial, totalt 61 mill. kr ↑
- Integreringstilskot
 - Meirinntekter grunna krisen i Ukraina, 28 mill. kr ↑
- Renter
 - Inntekter, 1,5 mill. kr ↑
 - Utgifter, 0,5 mill. kr ↑

Korona

	Etter 1. tertial	Etter 2. tertial
Løn	18,6	23,8
Vikar	6,7	7,7
Overtid	5	6
Innleige/ekstern vikar	2,5	5,8
Medisinsk forbruksvare	0,45	0,6

I millioner kr

- Koronarelatert fråvær for heile Voss herad:
 - 3. tertial i 2021: 0,4%
 - 1. tertial 2022: 1,9%
 - 2. tertial 2022: 0,2%
- Utgifter knytt til korona:
 - 2020 = 22,7 mill. kr
 - 2021 = 46,7 mill. kr
 - 2022 (etter 2. tertial) = 33 mill. kr
- Informasjon om kompensasjon til kommunane kjem i november

Ukraina

Status etter 2. tertial

- 56 flyktningar frå Ukraina er busett, 98 er søkt ut til kommunen for busetting i løpet av året
- Ikkje store utgifter ført i rekneskapen etter 2. tertial
 - Omtrent 1 mill. til kommunale bustader
- Meirinntekter frå integreringstilskot
 - Ein del utgifter knytt til busetting kjem ikkje før neste år, og ein del av inntektene vert satt på fond

Tenesteområde	Budsjett 2022
Administrasjon og leiging	120 000
Eigedom og bustad	3 400 000
Finansielle postar/økonomi	- 13 762 000
Grunnskule	1 075 000
Barnehage	365 000
Barne- og familietenestene	863 000
Integrering og vaksenopplæring	626 000
Sosialtenester	7 188 000
Kultur og fritid	125 000

Budsjettjusteringar

Tiltak	Budsjettjustering 2022	
Endring sentrale inntekter etter revidert nasjonalbudsjett 22	-	17 816 000
Auke i renteinntekter	-	1 000 000
Bruk av lønsreserve til utgiftsauke	-	2 184 000
Auke i inntekter sal av konsesjonskraft	-	34 000 000
Sum inntekter	-	55 000 000
Budsjettauke Samferdsel		1 000 000
Budsjettauke Grunnskule		6 000 000
Budsjettauke Barnehage		3 000 000
Budsjettauke Barne- og familietenestene		1 000 000
Budsjettauke Helse		4 000 000
Budsjettauke Sosialtenester		5 000 000
Auka straumutgifter		10 500 000
Asfaltering		5 300 000
Auka overføring til kommunalt føretak for auka energiutgifter		2 000 000
Avsetting til disposisjonsfond		14 000 000
Sum utgifter i drift		51 800 000
Takheisar institusjon		1 700 000
Uteområde Villa Gjerdebu		600 000
Fullføring av parkområde ved aktivitetsparken, barnepark		900 000
Sum utgifter i investering		3 200 000

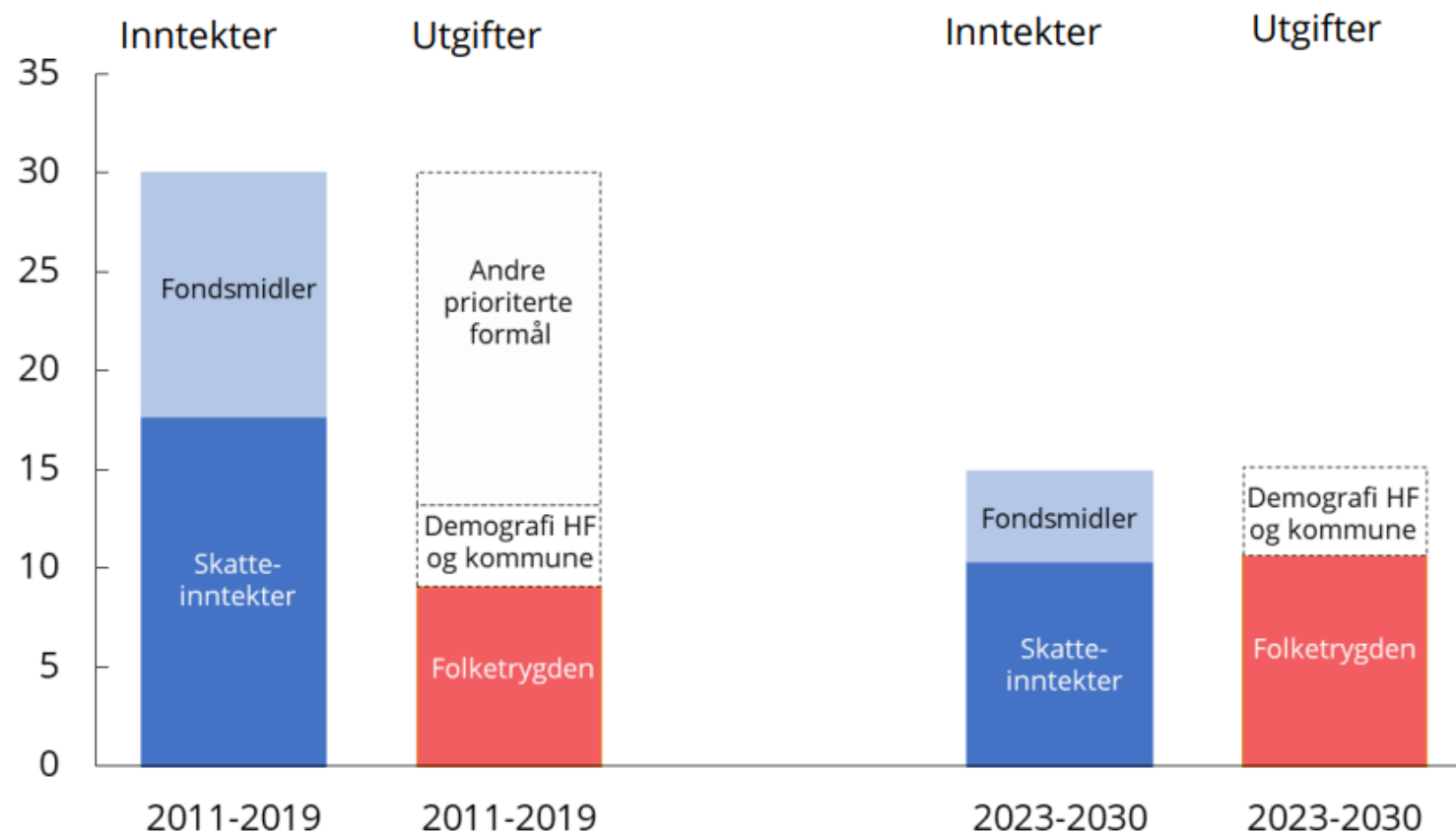
Voss herad

Årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

Gjennomgang av rådmannen sitt framlegg, v/Liv Myklebust og Nils Petter Bere

VOS2
bygd for alle

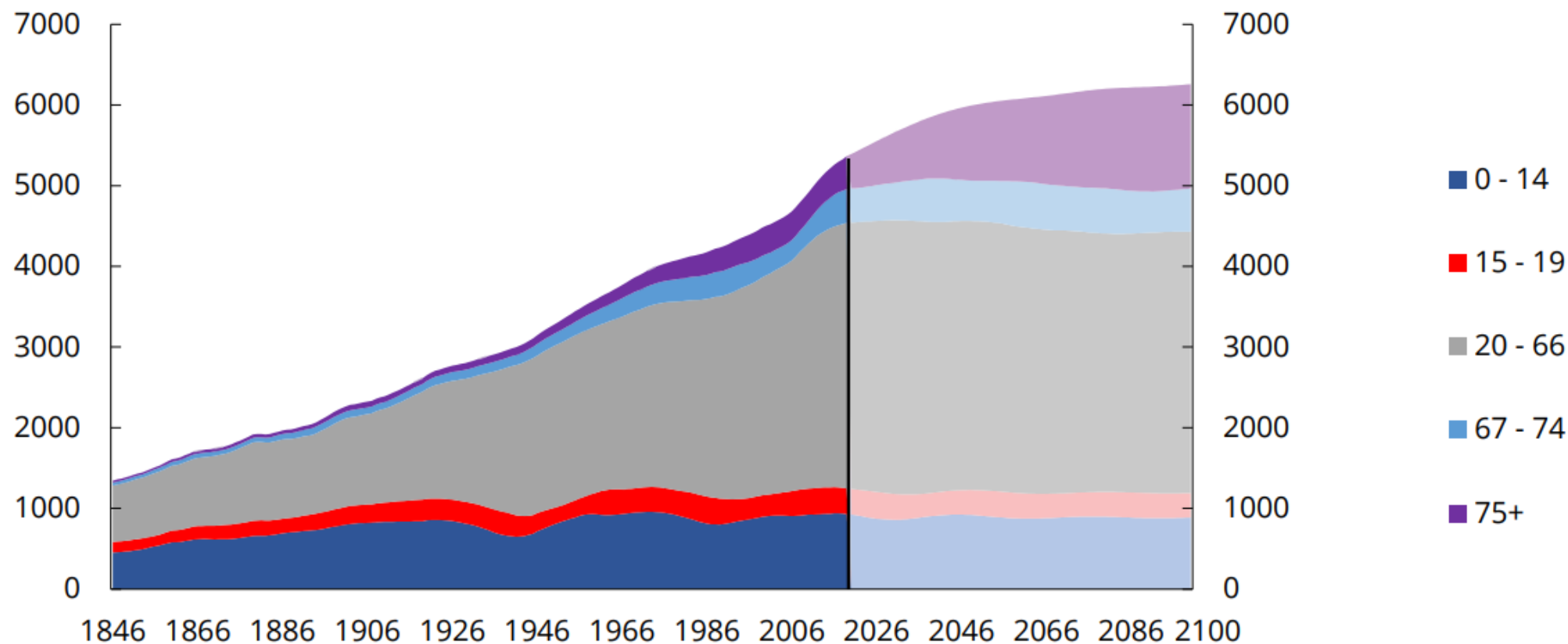
Handlingsrommet avtar

Anslått årlig vekst i strukturelle skatte- og avgiftsinntekter¹, vekst i bruk av olje- og fondsinntekter, folketrygden og demografidrevne kostnader i helseforetakene og kommunesektoren. Mrd. 2021-kroner

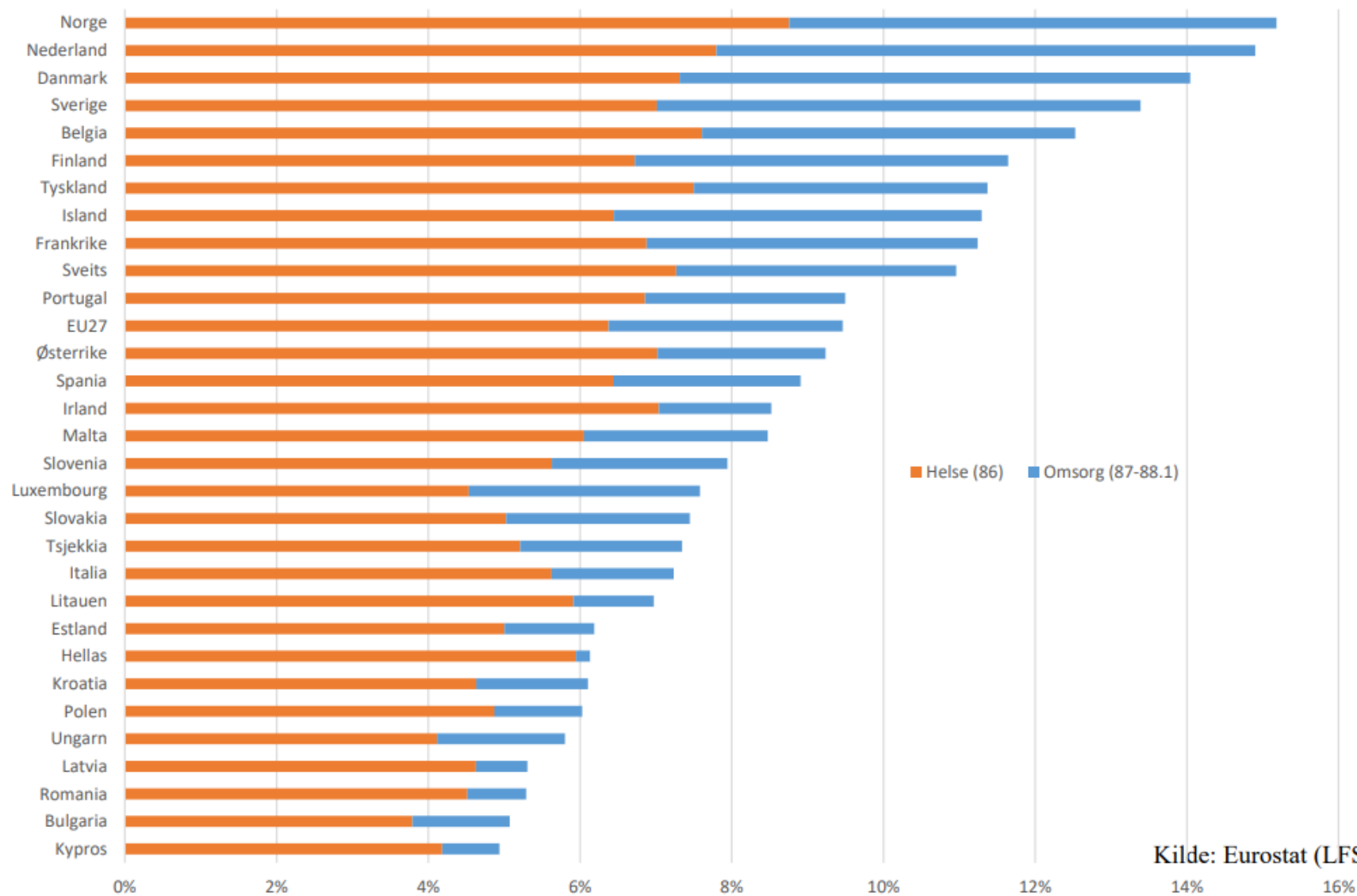
Perspektivmeldingen 2021
Figur 7.7

Befolkningen blir eldre

Befolkningen fordelt på aldersgrupper. 1846 – 2100. 1 000 personer

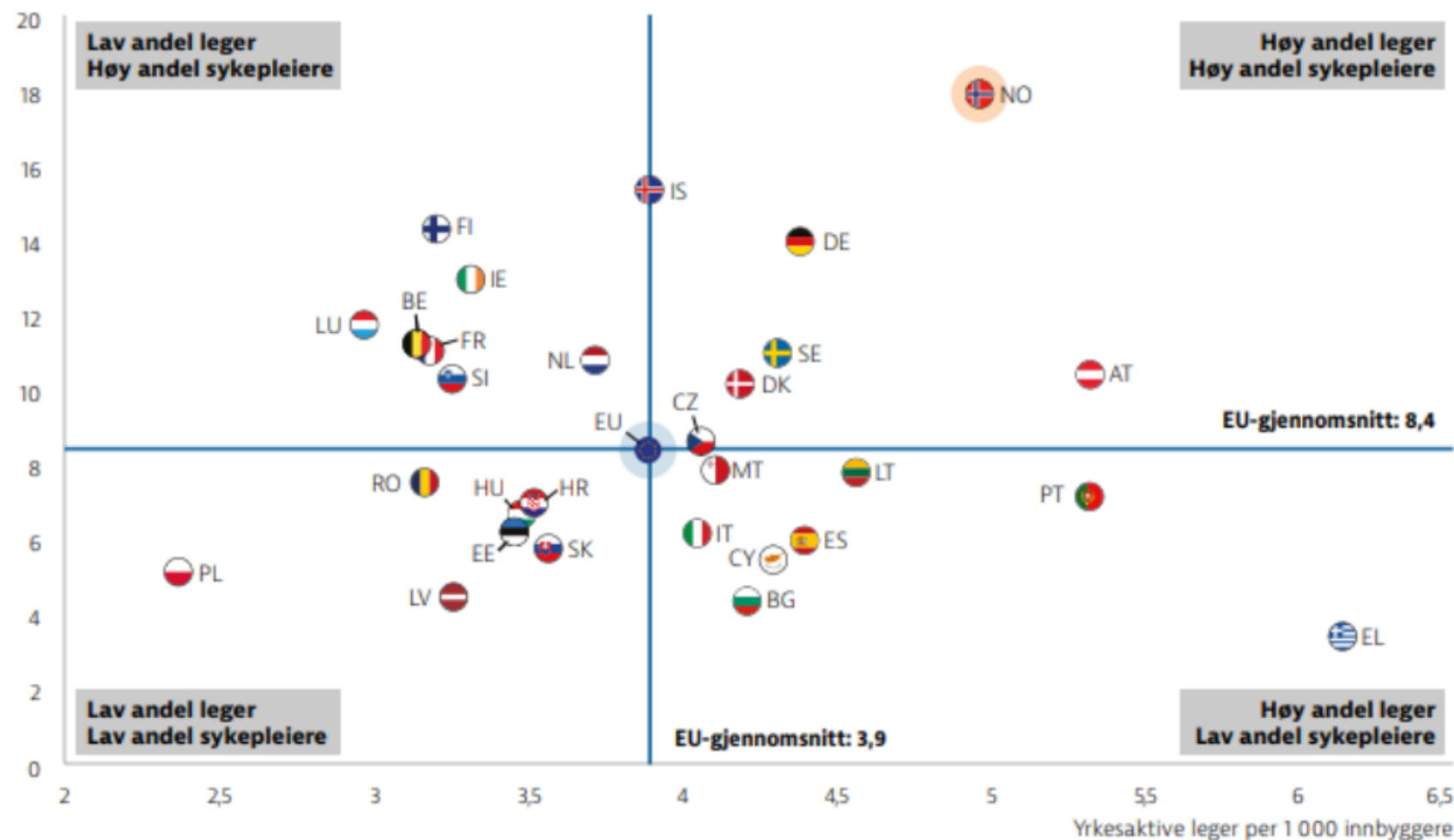
Andel av de sysselsatte som jobber innen HO-tjenestene i EØS-landene. 2021

Kilde: Eurostat (LFS).

Praktiserende leger og sykepleiere pr. 1000 innbyggere i EØS-landene. 2019

Yrkesaktive sykepleiere per 1 000 innbyggere

Kilde: Eurostat Database, *State of the Health in the EU*. Landhelseprofil Norge 2021

[Bemanningsutfordringene i helse- og omsorgssektoren – utfordringsbildet og løsningsdimensjoner \(ks.no\)](https://www.ks.no)

Heltidsstillinger	
Angripe handlingsalternativet	Bryte ned barrierene
Tiltak for å redusere andelen frivillig deltid	Tydeliggjøre arbeidsbestemmelsenes betydning
	Tiltak for å redusere deltid som skyldes kulturelle forhold
	Øke endringskompetansen blant ledere og medarbeidere
Tiltak for redusere bruk av deltid i tjenestene	Innføre systemer for samhandling
	Øke det økonomiske handlingsrommet i form av produktivitetstiltak og se på dagens finansieringssystemer
Oppgavedeling og samhandling	
Angripe handlingsalternativet	Bryte ned barrierene
Tiltak for å overføre oppgaver fra spesialist- til primærhelsetjenesten	Lette informasjonsflyt
	Øke samhandling
	Imøtegå faglige tradisjoner
	Etablere datatilgang på tvers
Overføre oppgaver "nedover" mellom yrkesgruppene	Tilgang til merkantilt personell
	Øke bemanningskompetansen
	Øke endringsledelseskompetansen
	Se på dagens finansieringssystemer

Teknologi	
Angripe handlingsalternativet	Bryte ned barrierene
Tiltak for å øke investeringsnivået	Utvikle tilrettelagte bygg og infrastruktur
	Øke det økonomiske handlingsrommet
	Økt endringsledelseskompetanse
Tiltak for økt utnyttelse av teknologi	Skape økt endringskultur
	Lette personvernbestemmelsene
	Bygge ned deltidskulturen
	Øke digital kompetanse
Brukermedvirkning	
Angripe handlingsalternativet	Bryte ned barrierene
Tiltak for å styrke medvirkning i eget sykdomsforløp	Øke digital kompetanse
	Utvikle bygg og infrastruktur til å nytte velferdsteknologi
	Styrke endringsvilligheten blant ansatte og ledere
Tiltak for økt "tidlig-innsats" og forebyggende arbeid	Jobbe med personvernbestemmelsene
	Styrke "tidlig-innsats"-kompetansen

Framlegg av førebelse tal frå økonomiplan 2023-2026

Stramt og rettferdig statsbudsjett

Høg prisvekst, stigande rente, knappheit på arbeidskraft

Stor auke i
utgiftene til
folketrygda

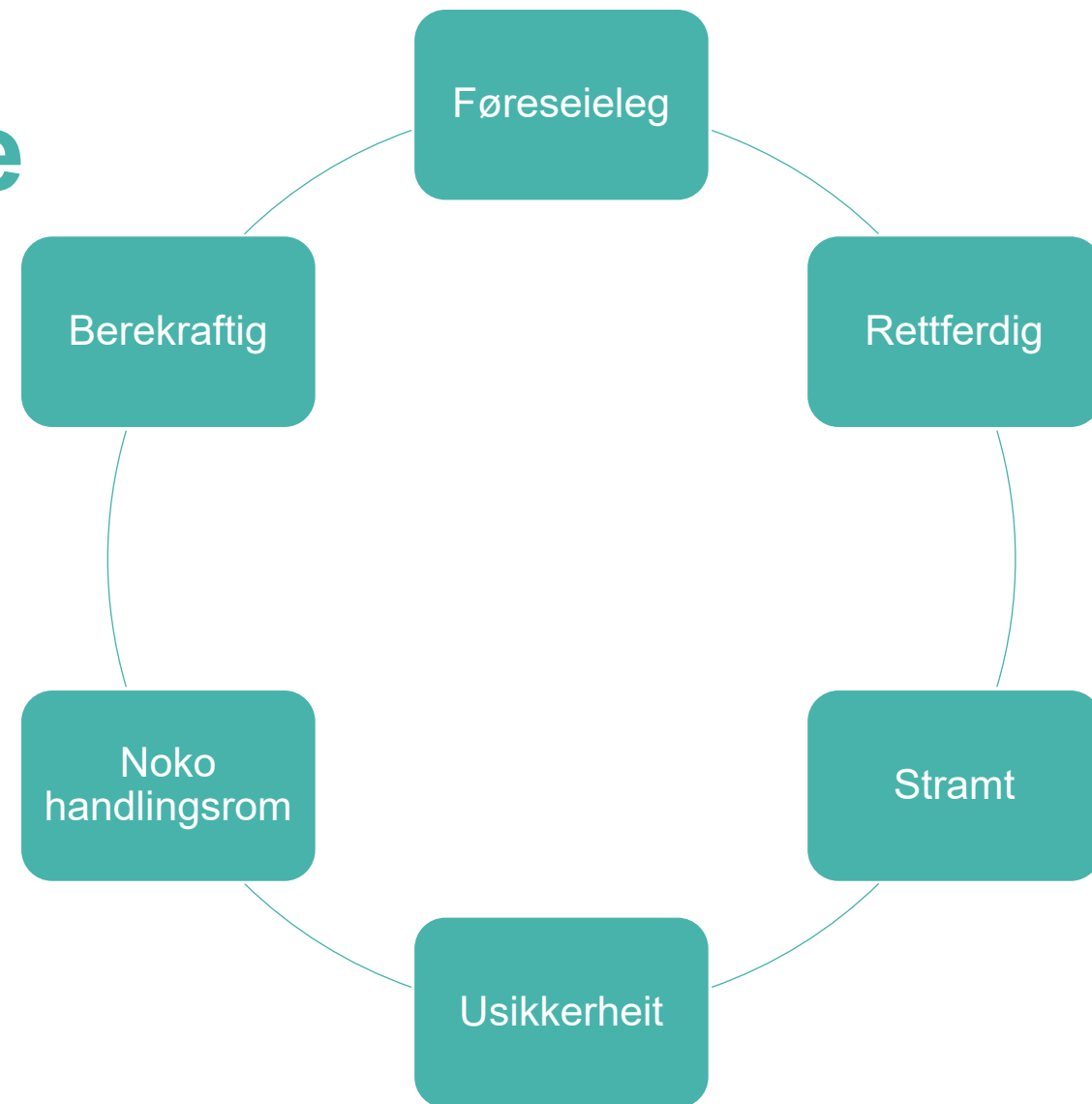
Krig i Europa
Energikrise
Flyktningstraum

Kan ikkje løysast
med meir
oljepengar

Vi må prioritere – mange gode prosjekt må vente

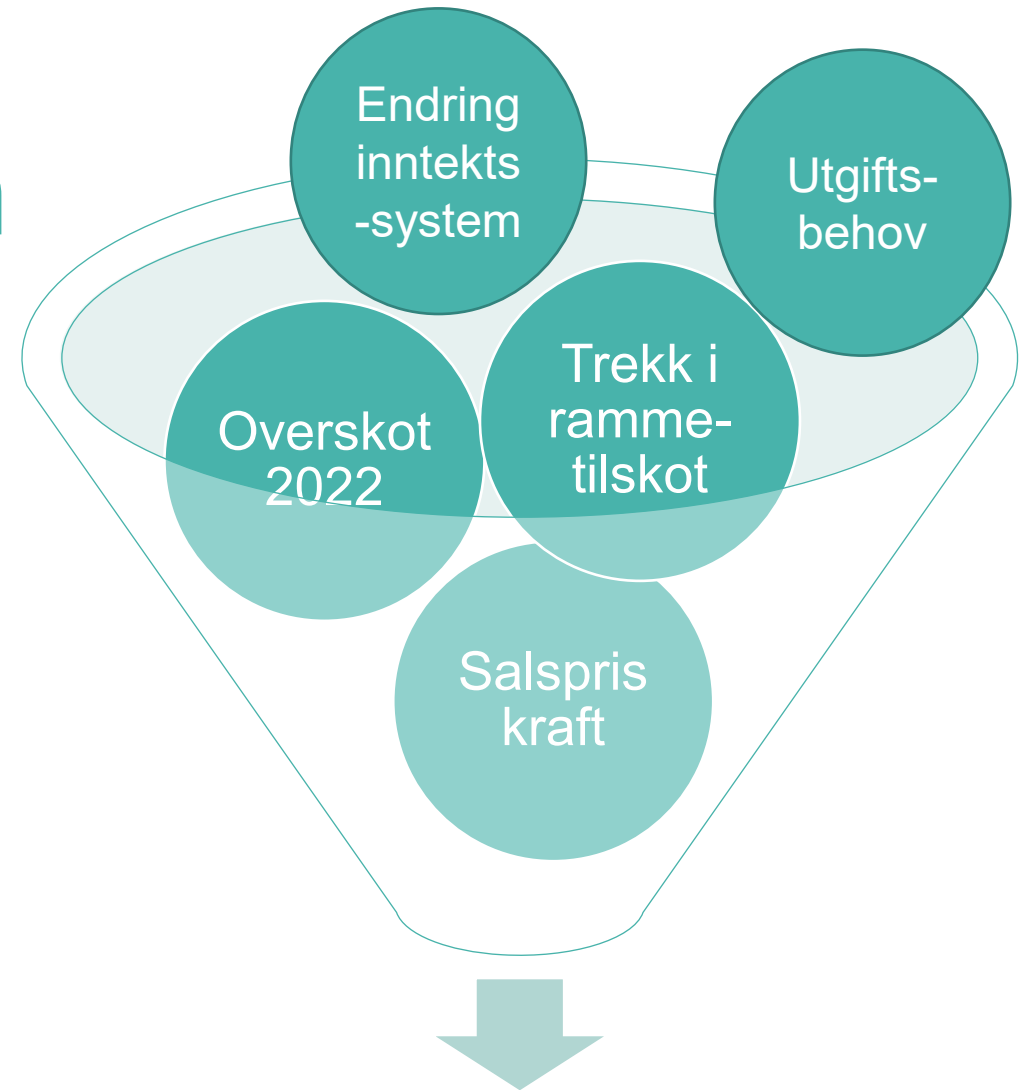

Føresetnader, økonomiplan 23-26

	Langsiktige utfordringer, mål og strategiar	Prioriteringar, løyvingar og mål/vilkår
Kvar?	Sentrale kapittel og tekstbidrag frå tenesteområda	Forskriftskjema under budsjettvedtak, finansielle måltal og sentrale inntekter
Hovudtrekk	• Økonomisk berekraft (drift, disp.fond og gjeld)• Omstilling - skapa rom for nye behov og oppgåver• Demografi• Samfunnsfloker• Rekruttering• Mål frå samfunnsdelen	• Auke i sentrale inntekter (skatt, rammetilskot, kons.kraft, integreringstilskot)• Auke i prisvekst, pensjon, renteutgifter, nye brukarbehov, gjeld m.m• Nokre nye satsingar og behov• Ingen nye nedtrekk

Usikkert handlingsrom

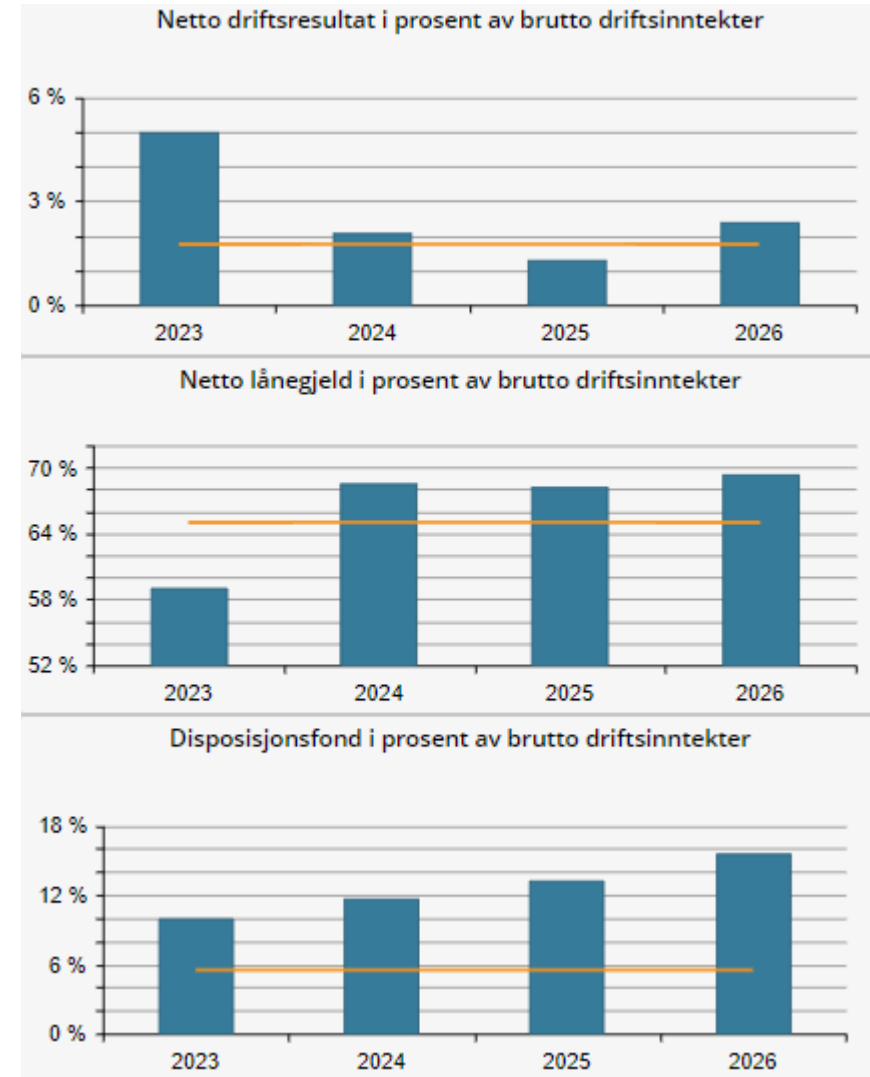

Handlingsrom 2023-2026

Måltal

Måltal	Minimum	Mål	Skildring
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,75 %	3 %	Syner om drifta er finansiert av inntektene for perioden.
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	6,5 %	7 %	Syner kor store reserver kommunen har. Bør vera min.5 % av driftsinntektene
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	Ikkje relevant	65 %	Syner gjeldsgraden, der målsettinga er at denne er stabil over tid.

Utvikling måltal i økonomiplan 2023-2026

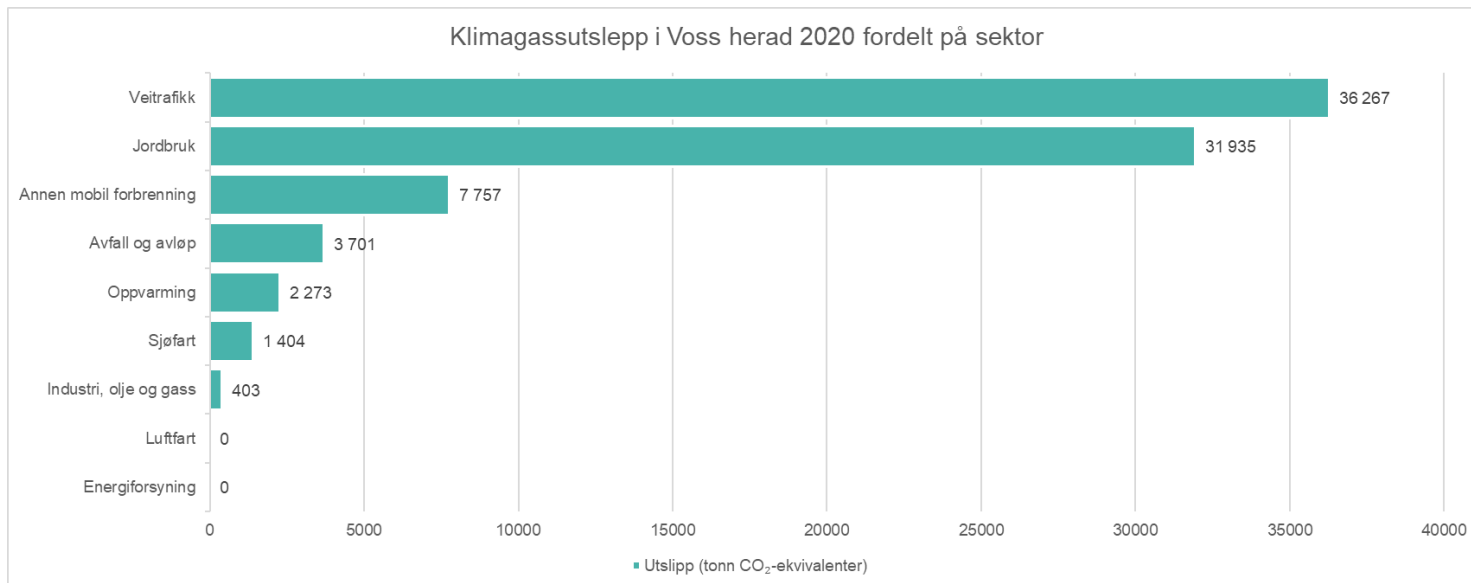
Andre mål og satsingsområde

- Frå planstrategien
 - Klima og klimatilpassing - klimabudsjett
 - Vossingane – Voss i vekst, SNU (næringsplan)
 - Utanforskap – tidleg innsats, temaplanar, bustadsosial handlingsplan
- Innovasjon og digitalisering
- Voss herad som attraktiv og god arbeidsplass
 - Rekruttering
 - Redusera fråvær
 - Lærlingar

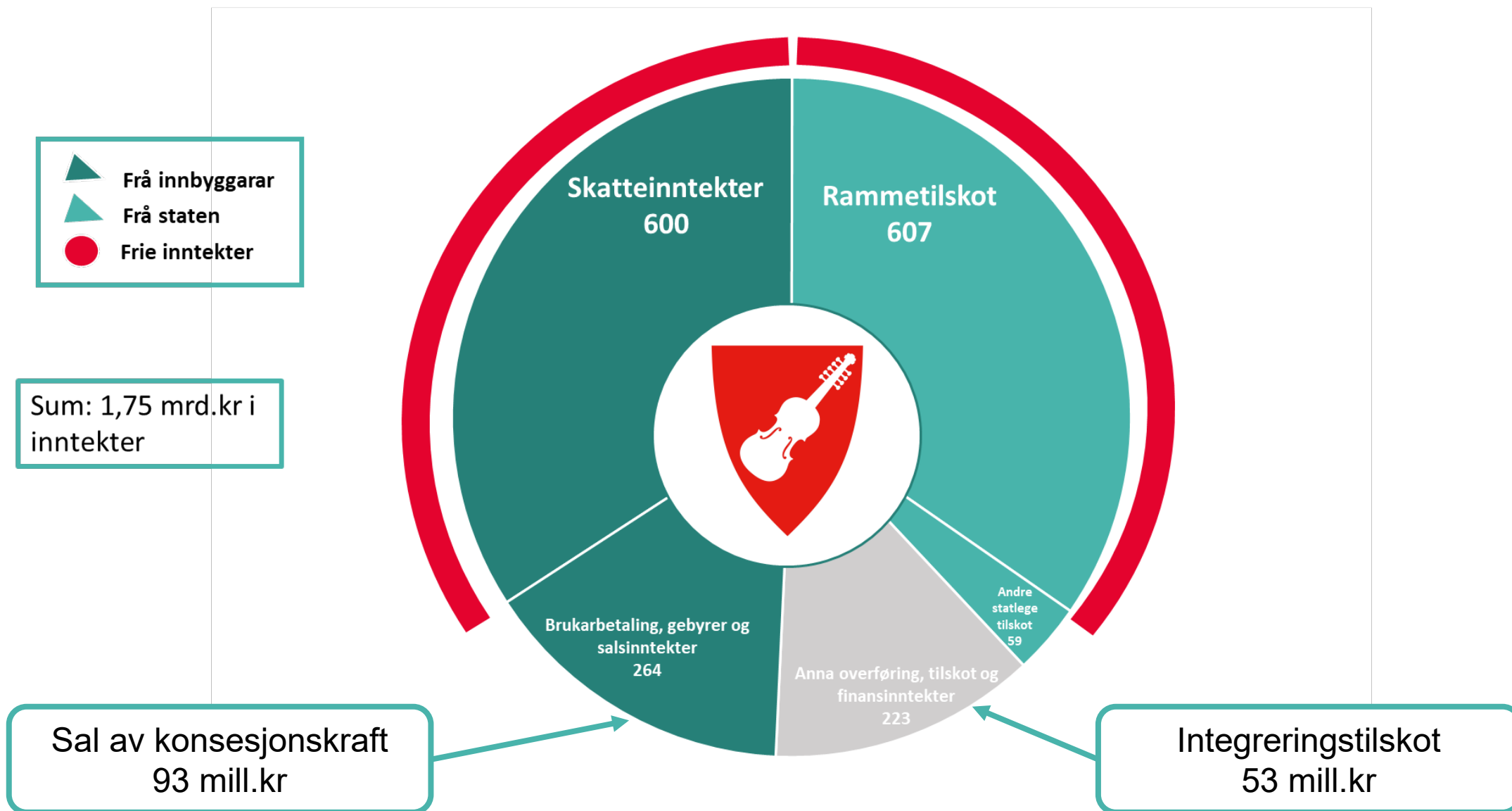

Klimabudsjett

- Vossaklima 2030 vil gje nødvendige mål og retning
 - Konkrete tiltak frå neste budsjettframlegg
- Midlar til klimatiltak: 1,3 mill.kr
- 2,5 mill.kr ekstra til utskifting til fossilfrie køyretøy

Fordeling av Voss herad sine inntekter (budsjett 2023)

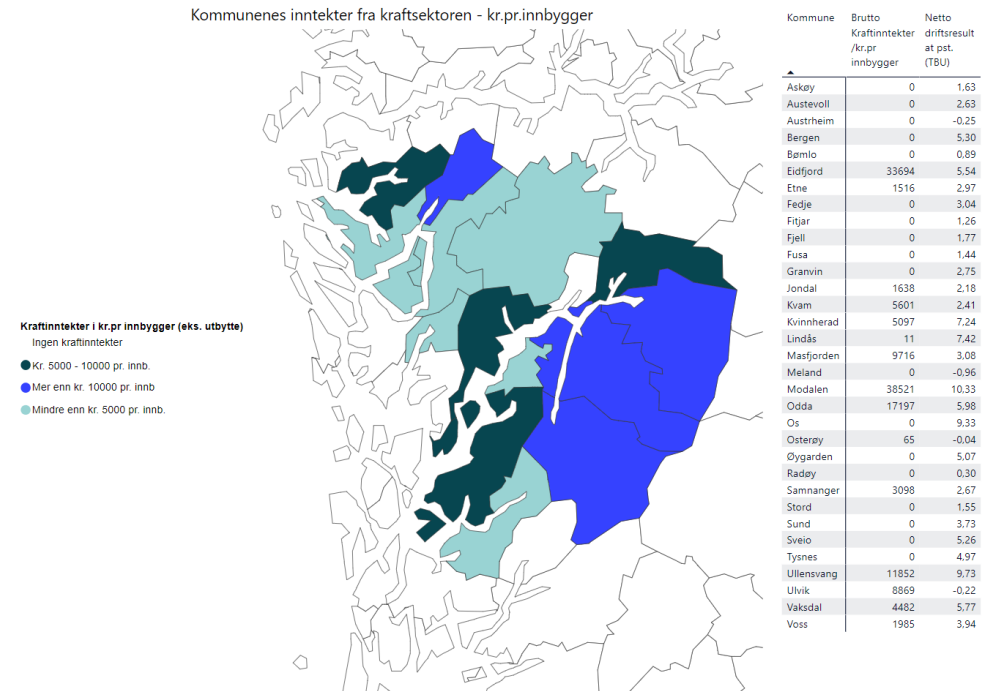
Sentrale inntekter 2023

	Skatt på inntekt og formue 2023	Rammetilskot 2023
Retningsgjevande øk.plan vår 2022	501 mill.kr	529,7 mill.kr
Årsbudsjett 2023	504 mill.kr	572,4 mill.kr (20 mill deflator)
Trekk for kraftinntekter		-25-35 mill.kr? (usikkert)

Skal dekke m.a.:
Løns- og prisvekst, demografiutgifter, nye oppgaver/ansvar, auka pensjonskostnader, auka finansutgifter

Kraftinntekter og utgifter

- "Ein kraftkommune er ikkje nødvendigvis ein kraftkommune"
- Både inntekter og utgifter
- Ulike former for inntekter
- Nokre av inntektene er sikre, andre er det ikkje
- Estimat Voss herad i 2023:
I underkant av 10.000 kr pr innbyggjar

* Kilde: KS – merk at figur er frå 2017

Kva kraftinntekter har Voss herad?

	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2025</u>	
Konsesjonsavgift	6 000	6 000	6 000	6 000	Øremerka til næringsfond
Eigedomsskatt	20 000	20 000	20 000	20 000	Beslutta av heradsstyret
Naturressursskatt	12 600	12 600	12 600	12 600	Inngår i inntektsutjamning
Utbytte	17 300	17 300	17 300	17 300	Beslutta av dei einskilde gen.forsam

Konsesjonskraft

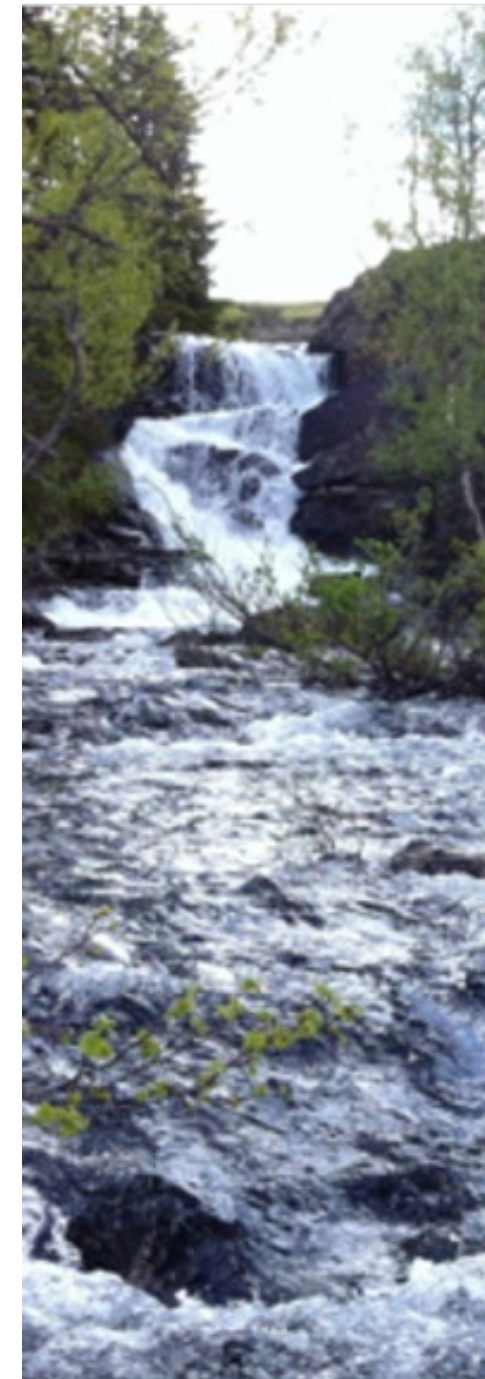
Neste slide

Konsesjonskraft

→ Voss herad har ein rett til å kjøpa ei fastsett mengde kraft til avtalt pris (OED eller sjølvkost). Totalt ca 71 GWh årleg.

	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
Sal konsesjonskraft	92 820	61 820	43 320	43 320
Kjøp konsesjonskraft	9 000	9 000	9 000	9 000
Netto sal konsesjonskraft	83 820	52 820	34 320	34 320
Verdi eigen bruk av konsesjonskraft	13 500	9 000	6 300	6 300
Prisbane (kr/kWh)	1,50	1,00	0,70	0,70

- *For framtida*
 - *Inntektssystemutvalet*
 - *Avkorting mot rammetilskot (2023)*
 - *Endra skatteregime*

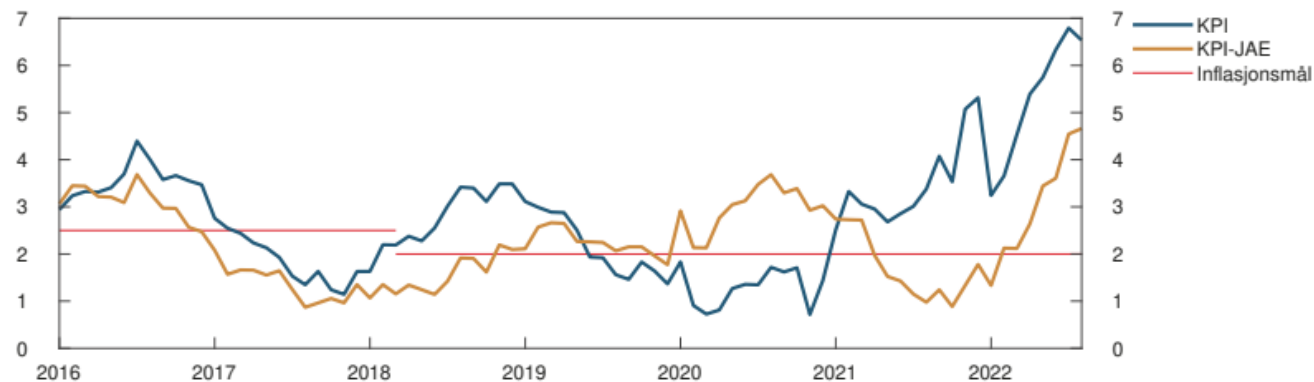

Finans

- Går mot høgste rentenivå sidan 2008
- Høg prisvekst – tilbake på 80-talet
- Noreg går bra, men
 - Høg aktivitet, men tydelege teikn til omslag
 - Høg sysselsetting, men kanskje teikn til omslag
- Noregs bank si prognose
 - Varslar styringsrente på 3,0 % til vinteren
 - Rentetopp Q3 2023
- Marknaden ventar høgare rentenivå enn Noregs Bank

* Kilde: SSB, Norges Bank og BCM

Figur E Prisveksten er klart over målet på 2 prosent
KPI og KPI-JAE. Tolv månedersvekst. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

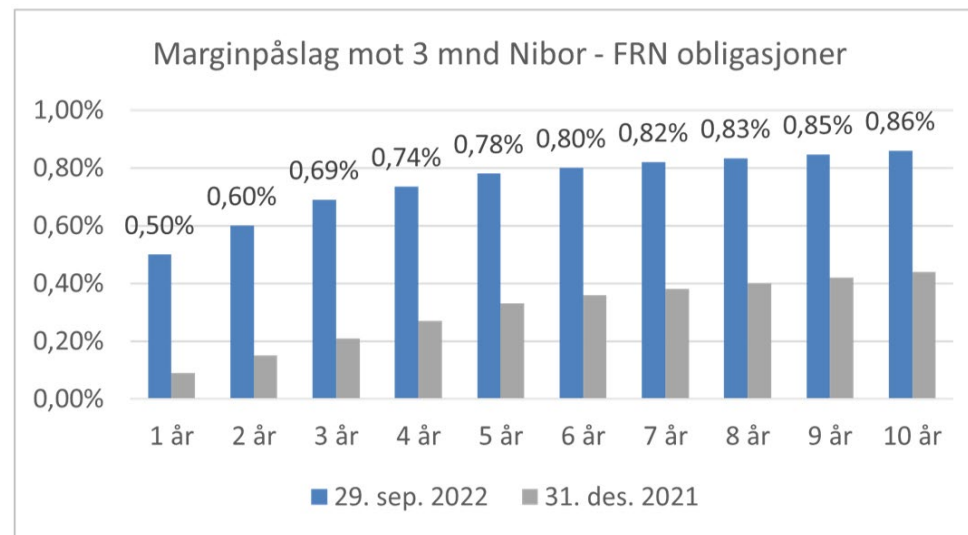
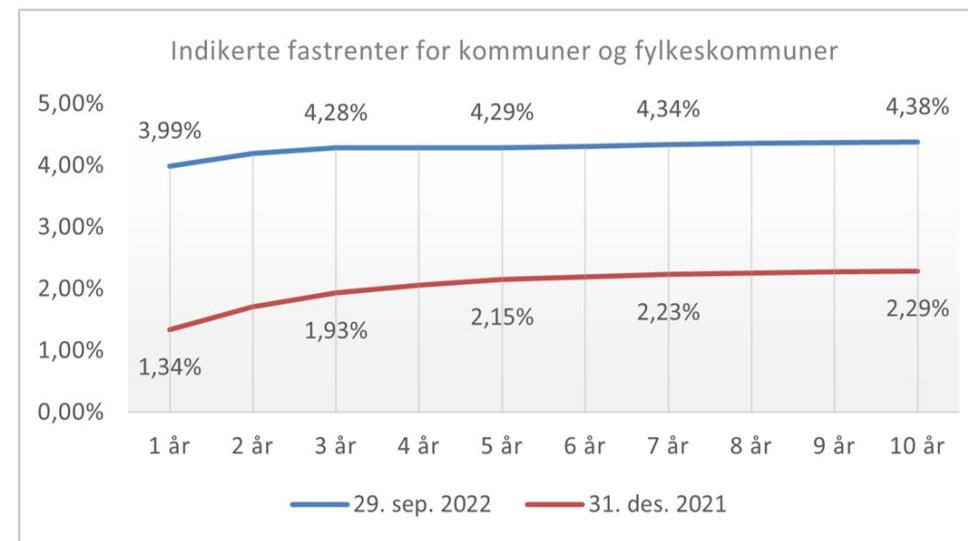
3 mnd Nibor og FRA kurven, 18. oktober 2022

Finans

Korleis påverkar dette Voss herad?

- Lånerente
 - Betydeleg dyrare å finansiera lån
 - 4x rentenivået våren 2021
- Full effekt frå Voss herad frå 2024 -->
 - Forseinking pga porteføljesamansetning
- Auka gjeld i økonomiplanperioden
 - Belastar drift

Budsjett Voss herad 2023

Hovudprinsipp

- Løpande inntekter skal dekke løpande utgifter med ønska nivå på driftsresultat
- Realisme – nye behov
- Byggjer på eksisterande økonomiplan
 - Større omstillingskrav/nedtrekk må realiserast
 - Ingen nye nedtrekk
- Fordeling av rammer til 16 tenesteområde
 - Vesentlege endringar er vist med tiltak

Tenesteområde

Administrasjon og leing

Grunnskule

Barnehage

Barne- og familietenestene

Integrering og vaksenopplæring

Helse

Omsorg

Sosialtenester

Kultur og fritid (inkl.kyrkja)

Plan, næring og forvaltning

Samferdsel

Eigedom og bustad

Brann og ulukkesvern

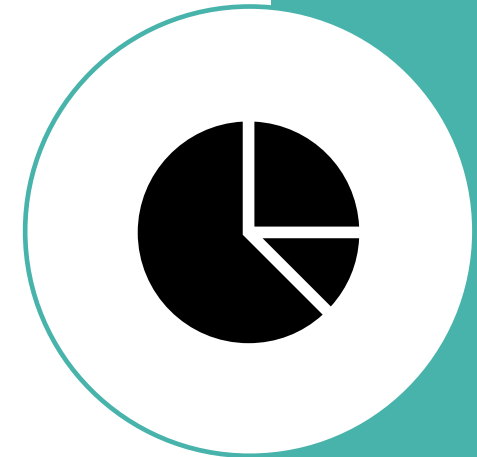
Vatn, avlaup og renovasjon

Politisk styring

Finansielle postar/økonomi

Nokre større endringar

- Utgifter til integrering og tenestetilbod flyktningar, Ukraina (28 mill.kr i 2023)
- Auke straumutgifter tenesteområda (15 mill + 1,5 mill til KF + 0,2 mill til kyrkja)
- Drift kommunalt kjøkken (+1,5 mill.kr)
- Psykisk helse born og unge (1,2 mill.kr)
- Digitalisering (2 mill.kr)
- Styrking fastlegeteneste (+1,3 mill.kr)
- Husleige og parkering Knutepunkt
- Næringssjef
- Bruk av disp.fond til drift av butilbod (EM-tiltak) i 2023
- Renteutgifter
- Auke finansinntekter + eigedomsskatt
- Justering sentrale pensjonspostar – premieavvik (positivt forteikn)
- Overføring til invest + avsetting til disp.fond – integreringstilskot + salsinntekter konsesjonskraft

Investeringsplan 2023-2026

- Stort investeringsbehov
 - Finansiering:
 - Lån
 - Bruk av disp.fond – 10 mill.kr årleg
 - Konesjonskraftinntekter: 32,5 mill i 23 og 10 mill i 24
- Framlegget
 - Kortsiktige og langsiktige investeringsbehov
 - Større investeringar: Idrettsfløy, brannstasjon, barnehage Granvin, vass og avløpsanlegg, rehab. skular og kapitalbevaring
 - Voss interkommunale legevakt – blir lagt inn vår 2023

Finansieringsplan

Beløp i 1000

	Rekneskap 2021	Opph. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringar i varige driftsmidlar	81 932	164 694	314 763	276 900	79 125	109 013
Tilskot til andre sine investeringar	0	0	0	0	0	0
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	2 910	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Utlån av egne midlar	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	398	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	85 240	168 094	318 163	280 300	82 525	112 413
Kompensasjon for meirverdiavgift	-12 581	-32 328	-46 368	-36 140	-10 865	-15 303
Tilskot frå andre	-30 033	-2 500	-10 000	0	0	0
Sal av varige driftsmiddel	-7 284	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne middel	-14 750	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-6 171	-126 366	-214 895	-220 760	-58 260	-83 710
Sum investeringsinntekter	-70 819	-161 194	-271 263	-256 900	-69 125	-99 013

Avsettingar og disposisjonar

- Avsettingar – set av pengar for ulike føremål i framtida og for å nå måltal

Beløp i 1000

	Rekneskap 2021	Opph. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Avsettingar til disposisjonsfond	63 009	19 777	71 441	39 492	36 354	44 841
Bruk av disposisjonsfond	-2 910	-5 806	-16 661	-13 700	-14 000	-4 000

- Fond
 - Bunde vs ubunde
 - Drift vs investering
- Ubrukte lånemidlar
 - Vil bruka ein god del i 2022 og 2023

Vegen vidare

- Økonomiplan og årsbudsjett må vedtas før årsskiftet
- Formannskapet gjer innstilling til vedtak
 - Skal gjerast offentleg minst 14 dagar før heradsstyret si behandling

Dato	Oppgåve
20.oktober	Legge fram orientering om utkast til årsbudsjett til heradsstyret, Voss herad
28.oktober	Utsending budsjettframlegg til Formannskapet
November	Arbeid med budsjett i Formannskapet og råd
10.november	Arbeidsmøte i Formannskapet
28.november	Budsjettframlegg vert lagt ut på høyring frå Formannskapet
15.desember	Behandling i Voss heradsstyre